

PARK MICHALOV PRŮVODCE

„... k zábavě a občerstvení obyvatel města...“

Průvodce byl vydán za finanční spoluúčasti
statutárního města Přerova

Park Michalov je nejkrásnějším a nejrozsáhlejším parkem města Přerova. Na ploše více než 15 hektarů najdete lužní les i ornamentální výsadby letniček, mnoho druhů stromů a keřů, skrytá zákoutí i místa společenského setkávání.

Z historie parku

1386 lužní les na jednom z Ostrovů v bažinaté lokalitě okolí řeky Bečvy byl darován markrabětem Joštem přerovským měšťanům **1686** první uvedení jména Michalov (nejspíše odvozeno od jména tehdejšího vlastníka) **2. pol. 19. stol.** v Michalově stojí tzv. „Búda“, výletní místo Přerovanů **1870** zahradu v lese Michalov kupuje od měšťana Křístka město, započata výstavba hostince, narůstá obliba Michalova **1879** založen Spolek pro vysazování a okrašlování města Přerova **90. léta 19. stol.** výsadby keřů a stromků, probírky stromů a další dílčí úpravy iniciované spolkem **1890** městská rada neschválila návrh radního Psoty na přeměnu Michalova na park **1892** vybudována nová restaurace podle plánů stavitele Viléma Žáka **1893** předloženy dva návrhy na úpravu lesa v park, nepotvrzená realizace úprav **1903** architekt František Thomayer pověřen okrašlovacím spolkem k vypracování plánů na úpravu parku **1904** vybudování hlavní osy parku podle plánů F. Thomayera **1905** při tělocvičné slavnosti Spolku paní a dívek otevřeno květinové korzo **1912** vybudován hudební pavilón **1915** správcem hřbitova a sadů zahradník František Procházka **1921** vybudováno hospodářské zázemí parku v místě dnešního zahradnictví, počátek budování botanické zahrady **28.10.1928** slavnostně otevřen palmový

skleník, v dalších letech zřízeno rozárium a alpinum **1935** botanická zahrada zabírá plochu více než 8 měřic (asi 1,5 ha) **1936** Středomoravská výstava v parku a okolí, na cirkusové louce umístěna „padáková věž“ **50. léta** snaha o zřízení „Parku kultury a oddechu“, stále ještě slušná úroveň údržby a plány na rozvoj **1951** zřízeno dětské hřiště s houpačkami, skluzavkou, koničky a kolotoči **1960** vybudována dětská železnice, funguje divadélko **1968** necitlivá generální oprava budovy restaurace, devastace fasády i vnitřní výzdoby budovy

70. léta vybudována dětská hřiště a veřejná WC, vyasfaltování cest, devastace mobiliáře, úpadek areálu a pokles zájmu o park **80. léta** v uzavřené restauraci provozován Klub mladých, pokračující úpadek parku, zrušeno alpinum **1988** zbourán palmový skleník **1992** park vyhlášen

kulturní památkou **1994** park registrován jako významný krajinný prvek **1997** park zasažen povodní, následkem vykácení asi 200 kusů dřevin, vybudována nová hřiště u veřejného WC

2000 schválený „Program regenerace a rozvoje městského parku Michalov“, v následujících letech proinvestovány desítky milionů korun na úpravy parku **2004** Slavnosti léta – oslavy ke 100. výročí založení parku, otevření naučné stezky Přerovským luhem **2009–...** výstavba nových skleníků, obnova jezírka, ...

Dřeviny parku Michalov

Severní část parku připomíná svým vzhledem nejvíce původní lužní les, jsou v ní zastoupeny převážně listnaté dřeviny. V jarním období ji zdobí koberce sněženek, ladoněk, křivatců, dymnivek a dalších květin. V ostatních částech parku byly původní dřeviny dosazeny okrasnými, najdeme zde zahradnické kultivary nebo stromy sbírkové, cizokrajné. Bohatý sortiment keřů je vysazen zejména na hranicích parku a v nově zrekonstruovaných částech.

Na následujících stránkách najdete vybrané zástupce stromů a keřů parku Michalov. Každá dřevina je v tabulce označena číslem, stejné číslo v mapě parku označuje místo výskytu dané dřeviny. Použité ikony mají následující význam:

opadavý strom listnatý	dvoudomý (na jedné rostlině jsou pouze samčí nebo pouze samičí květy)
neopadavý strom jehličnatý	důležitá hospodářská dřevina
opadavý strom jehličnatý	země původu
neopadavý keř listnatý	jedovatý
opadavý keř listnatý	zdroj potravy pro ptáky
výška v metrech	barva květu a doba kvetení (měsíce v roce)
jednodomý (samčí i samičí květy se vyskytují na jedné rostlině)	léčivý (farmaceuticky využitelný)

JEHLIČNANY

1. Jedle kavkazská

Abies nordmanniana

↑ 50–60 m, 🌲 ♀♂, 🌐 Kavkaz

Na spodní straně jehlic má 2 pruhy průduchů, jehlice přisedají k větvičce kruhovým terčíkem, který opadne i s jehlicí, a proto je větvička hladká. Šišky rostou vzpřímeně a po dozrání se rozpadají, nikdy je nenajdeme na zemi. Na stromě po nich zůstávají jen středové osy jako „anténky“.

2. Cypřišek Lawsonův

Chamaecyparis lawsoniana

↑ 20 m, 🌲 ♀♂, 🌐 S Amerika

Úzce kuželovitý strom podobný zeravu. Má však kulovité šištičky, na šupinovitých listech je podélná rýžka a listy jsou vespod šedě lemované v podobě písmene X. Je vyšlechtěno mnoho zahradních kultivarů.

3. Modřín opadavý

Larix decidua

↑ 30 m, 🌲 ♀♂, 🌐 Evropa, ☉

Z brachyblastů vyrůstají měkké jehlice ve svažčích. Na podzim se barví do žluta a opadávají. Šišky zůstávají na koncích větvíček několik let. Světlo milný, rychle rostoucí strom se srdčitými kořeny. Dřevo má červenou kresbu.

4. Smrk ztepilý

Picea excelsa

↑ 50 m, 🌲 ♀♂, 🌐 Evropa, ☉

Větve smrku jsou prohnuté a mírně převisají. Šišky jsou převislé a nerozpadavé, jehlice přisedají na polštářky, které po opadu způsobují drsnost větvíček. Smrky mělce koření a trpí vývraty.

5. Smrk pichlavý

Picea pungens

↑ 25–30 m, 🌲 ♀♂, 🌐 S Amerika

Lidově nazývaný „stříbrný“ smrk podle šedomodrého zbarvení starších jehlic. Kuželovitá koruna působí strnule. Šišky jsou na omak jemné a silně zasmolené.

6. Borovice vejmutovka	<i>Pinus strobus</i>
	<p> I 40 m, S Amerika </p> <p>Šišky této borovice vyrůstají na koncích větví po 1–3 na dlouhých stopkách. Jsou úzké a roní pryskyřici. Jemné až hedvábné jehlice jsou ve svazečku po 5.</p>
7. Borovice lesní	<i>Pinus sylvestris</i>
	<p> I 10–30 m, Evropa, </p> <p>Jehlice jsou ve svazečku po 2, borka má oranžově okrovou barvu. Borovice má silný křivý kořen, proto se větrem snáze zlomí než vyvrátí.</p>
8. Douglaska Menziesova	<i>Pseudotsuga menziesii</i>
	<p> I 50 m, S Amerika, </p> <p>Jehlice mají vespod dva bělavé pruhy průduchů a po rozemnutí voní po pomerančích. Šišky jsou velice dekorativní díky rozeklaným podpůrným šupinám, jsou převislé a nerozpadavé. Rychlerostoucí strom.</p>
9. Tis červený	<i>Taxus baccata</i>
	<p> I 15–20 m, Evropa </p> <p>Pomalou rostoucí, zákonem chráněný strom. Dřevo má červenou barvu a používalo se k výrobě luků. Obsahuje jedovatý alkaloid taxin, jediná nejedovatá část je rosolovitý červený míšek kolem semene.</p>
10. Zerav řasnatý	<i>Thuja plicata</i>
	<p> I 40 m, S Amerika </p> <p>Vzrůstnější druh zeravu s šupinovitými listy přitisklými k větvičce. Na vrchní straně listu je vypuklá pryskyřičná žláзка. Na rozdíl od cypřišků se drobné, podlouhlé šišky otevírají střežovitě. V parku roste bíle panašovaný kultivar „Zebrina“.</p>

11. Jedlovec kanadský	<i>Tsuga canadensis</i>
	<p> 📏 30 m, 🌲 ♀♂, 🌐 S Amerika </p> <p> Tsuga má malé šišky na koncích větví. Kůra se používala k tříslení. V třetihorách rostla i v Evropě, asi 10 druhů roste v Asii. Jméno „tsuga“ je japonského původu. </p>

LISTNÁČE

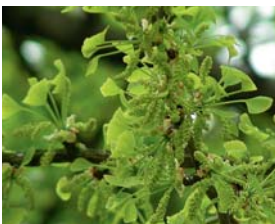

12. Javor mlč	<i>Acer platanoides</i>
	<p> 📏 30 m, 🌳 ♀♂, 🌐 Evropa </p> <p> Mladé výhonky a řapíky roní po poranění mléčnou mizu. Plodem jsou křídlaté dvounažky. Kultivar 'Globosum', vysázený v řadách na bocích květnice a vedle restaurace, vytváří kulovitou korunu. </p>

13. Jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i>
	<p> 📏 15–25 m, 🌳 ♀♂, 🌸 bílý 5-6, 🌐 J Evropa </p> <p> Z Balkánu a Řecka se rozšířil v 17. století. Vijany květů rozkvétají odzola nahoru, v jednom je asi 90 květů. V osténkaté tobolce se skrývají 1–3 semena-kaštany. Od roku 1986 trpí invazí motýlka klíněnky jírovcové. </p>

14. Olše lepkavá	<i>Alnus glutinosa</i>
	<p> 📏 20–25 m, 🌳 ♀♂, 🇨🇪, 🌐 Evropa a Asie </p> <p> Rychlerostoucí dřevina lužních společenství, používá se ke zpevnování vodních toků. Samičí jehnědy jsou šišticovité a dřevnaté. Listy jsou v mládí lepkavé. Olšové dřevo je křehké a lámavé, ve vodě ale černá, ztvrdne a je téměř nezničitelné. </p>

15. Habr obecný	<i>Carpinus betulus</i>
	<p> 📏 20 m, 🌳 ♀♂, 🌐 Evropa a Malá asie </p> <p> Plodenství, složené z oříšků s podpůrnými listenci zdobí celý strom jako vánoční ozdoby. Habr snáší řez, používá se do stěn a živých plotů. Dřevo habru je šedobílé, tvrdší, vyrábí se z něj nástroje (hoblíky) a mechaniky klávesových nástrojů. </p>

16. Kaštanovník jedlý	<i>Castanea sativa</i>
	<p> 📏 30 m, 🌿 ♀♂, 🌸 bílý 5, 🌐 J Evropa a Asie, 🌍 </p> <p> Květy jsou nápadné díky množství bílých tyčinek. Listy jsou ostře pilovité a lesklé. Plodem je nažka obalená ostnitou čížkou. Kaštiny lidé pěstují již od neolitu, pěstování je rozšířenější v jižních zemích, protože kaštanovník je teplomilný. </p>
17. Katalpa trubačovitá	<i>Catalpa bignonioides</i>
	<p> 📏 15–20 m, 🌿 ♀♂, 🌸 bílý 6-7, 🌐 S Amerika, V Asie </p> <p> Velké, chlupaté listy po rozemnutí nepříjemně páchnou. Kvete velkými nápadnými květy bílé až růžové barvy. Plody jsou úzce válcovité tobolky – „viržinka“ – a zůstávají na stromě po opadu listů. Alejový nebo soliterní strom. </p>
18. Břestovec západní	<i>Celtis occidentalis</i>
	<p> 📏 15–25 m, 🌿 ♀♂, 🌐 S Amerika </p> <p> Nápadné jsou u břestovce plody, kulovité peckovice, které vydrží na stromě do jara. Dřevo břestovců je husté, pružné a ohebné, vyráběly se z něho kola, foukací hudební nástroje, vesla, hole i rybářské pruty. </p>
19. Zmarličník japonský	<i>Cercidiphyllum japonicum</i>
	<p> 📏 30 m, 🌿 ♀♂, 🌸 červený 4-5, 🌐 V Asie </p> <p> Často tvoří více kmenů. Ze starého dřeva – z kmene i z větví – vyrůstají jednotlivé listy. Nápadný je jejich červený řapík a dvouřadé postavení. Čerstvě opadané vadnoucí listy ležící pod stromem voní jako upečené bučky. </p>
20. Buk lesní	<i>Fagus sylvatica</i>
	<p> 📏 30 m, 🌿 ♀♂, 🌐 S polokoule </p> <p> Listy jsou lesklé, červenolisté kultivary jsou při rašení intenzivně červené, např. kultivar „Purpurea“. Osténkaté čížky se po dozrání otevírají a odkrývají trojboké nažky – bukvice. Kůra buků je hladká, jen vzácně rozpuškává. </p>

21. Jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>
	<p> 📏 30–40 m, 🌿 ♀♂, 🌐 Evropa </p> <p> Jasan má jedny z nejvýraznějších pupenů, vypadají jako z tmavého sametu. Kůra se používala jako náhrada chininu při horečkách. Jasanové dřevo je pružné a ohebné, vyráběly se z něho kočáry, karoserie a první lyže. </p>
22. Jinan dvoulaločný	<i>Ginkgo biloba</i>
	<p> 📏 20 m, 🌿 ♀♂, 🏠, 🌐 Čína </p> <p> Jinany jsou na Zemi již asi 200 milionů let. Listy s vějířovitou žilnatinou vyrůstají ve svazečcích na brachyblastech, plodem je žlutá zapáchající peckovice. Jinan obsahuje účinné látky působící proti stárnutí a ovlivňující periferní části krevního oběhu. </p>
23. Lyrovník tulipánokvětý	<i>Liriodendron tulipifera</i>
	<p> 📏 40 m, 🌿 ♀♂, 🌸 žlutozelený 5-7, 🌐 S Amerika </p> <p> Tvar listu připomíná lyru, květ je podobný tulipánu a po odkvětu se z něj vyvine souplodí podobné šiškám jehličnanů. Synonymem pro název lyrovník je liliovník nebo tulipánovník. Kvete nejdříve ve věku 15 let, spíše později. </p>
24. Magnólie Soulangeova	<i>Magnolia x soulangeana</i>
	<p> 📏 5 m, 🌿 ♀♂, 🌸 bílý až růžový 4-5, 🌐 S a střed. Amerika, V Asie a Himaláje </p> <p> Květ magnólie stále připomíná první kvetoucí rostliny druhohor – nemá diferencovaný kalich a korunu, tyčinky a pestíky jsou uspořádány ve šroubovici, květy opylují brouci. Plod připomíná šištici a obsahuje výrazně červená semena. Pro krásné jarní květy se u nás pěstuje nejvíce. </p>
25. Platan západní	<i>Platanus occidentalis</i>
	<p> 📏 30 m, 🌿 ♀♂, 🌐 S Amerika </p> <p> Charakteristickými znaky platanů jsou borka odlupující se v plátech a kulovitá plodenství. Ta zůstávají na stromě přes zimu a rozpadají se druhým rokem zjara. Ochmýřené nažky dráždí dýchací orgány. </p>

26. Korkovník amurský	<i>Phellodendron amurense</i>
	<p> 15 m, ♀♂, bílý 6, Asie </p> <p> Listy jsou složité, při pohledu prosvítavě tečkované. Plody jsou malé černé peckovice, jsou cítit po terpentýnu. Korková borka se zpracovávala na dř, ze které se lisovaly zátky. </p>
27. Dub letní	<i>Quercus robur</i>
	<p> 30 m, ♀♂, , Evropa </p> <p> Vyskytuje se spíše v nížinách, hluboce koření a žije velice dlouho. Žaludy a listy se uplatňují v symbolech a znacích různých zemí. Dubové dřevo je kvalitní, tvrdé, odolné ve vodě. Dlouhověké duby jsou „pokladem“ Michalova. </p>
28. Vrba bílá	<i>Salix alba 'Tristis'</i>
	<p> 15 m, ♀♂, bíloželený 4-5, , Evropa a Asie </p> <p> Vrba bílá je nejběžnější druh úzkolistých vrb. Převíslý kultivar 'Tristis' lidé nazývají „smuteční“ vrbou. Kůra vrby obsahuje salicylové deriváty účinné proti horečkám a při nemozech z nachlazení. </p>
29. Lípa srdčitá	<i>Tilia cordata</i>
	<p> 40 m, ♀♂, žlutavě bílý 6, , Evropa </p> <p> Otisky lip pocházejí již z doby před 20 miliony let. Díky své majestátnosti se staly národními symboly. Květy patří mezi nejoblíbenější drogy v léčitelství, jsou medonosné. Dřevo je měkké, využívá se v řezbářství. </p>

KEŘE

30. Zimostráz vždyzelený	<i>Buxus sempervirens</i>
	<p> 4–8 m, ♀♂, J Evropa </p> <p> Lidově se mu říká „krušpánek“. Snítky se používají jako přízdoba svatebčanů. Pěstoval se pro dřevo, je nejtvrdší z evropských dřevin. Dobře se tvaruje, v Michalově tvoří obruhy v zakončení francouzské květnice. </p>

<p>31. Svída dřín</p> 	<p><i>Cornus mas</i></p> <p>↓ 5–8 m, 🌿 ♀♂, 🌸 žlutý 3–4, 🌐 J Evropa, 🇨🇪</p> <p>Dřiny svými květy vítají jaro – žluté květy se rozvíjejí před rašením listů a lákají včely. Plodem je rudý soudečkovitý dřínec, peckovice natrpklé chuti. Je to málo využívaná ovocná dřevina pěstovaná však již v dobách neolitu.</p>
<p>32. Trojpek drsný</p> 	<p><i>Deutzia scabra</i></p> <p>↓ 1,5–2,5 m, 🌿 ♀♂, 🌸 bílorůžový 6-7, 🌐 Čína</p> <p>Listy trojpeku jsou na okrajích zubaté a na líci i rubu na omak drsně chlupaté. Drobné květy tvoří až 10 cm velké laty. Existuje mnoho plnokvětých kultivarů.</p>
<p>33. Vilín japonský</p> 	<p><i>Hamamelis japonica</i></p> <p>↓ 2–6 m, 🌿 ♀♂, 🌸 žlutopurpurový 1-3, 🌐 V Asie</p> <p>Vilín nás překvapí svými neobvyklými květy uprostřed zimy. Korunní lístky jsou velice úzké a dlouhé asi 2–3 cm.</p>
<p>34. Pámelník bílý</p> 	<p><i>Symphoricarpos albus</i></p> <p>↓ 1–1,5 m, 🌿 ♀♂, 🌸 6-9, 🌐 S Amerika, 🇨🇪</p> <p>Více než narůžovělými květy zaujme pámelník svými bílými plody. Díky dlouhé době kvetení je zajímavý pro včelaře. Na plodech si pochutnají ptáci. Jsou to vitální keře vytvářející husté polykormony.</p>
<p>35. Kalina vonná</p> 	<p><i>Viburnum fragrans</i></p> <p>↓ 3 m, 🌿 ♀♂, 🌸 růžovobílý 11-3, 🌐 Čína</p> <p>Květy kaliny vonné vykvétají někdy již v listopadu. Snáší i dvanáctistupňové mrazy, rozevírají se až v předjaří. Za teplejších a vlhčích dnů intenzivně voní.</p>

Otevírací doba parku:

Duben–říjen

5,30–23,30 h

Listopad–březen

5,30–22,30 h

Z návštěvního řádu:

- Park je celoročně přístupný veřejnosti ve stanovené návštěvní době. Správce je oprávněn ze závažných provozních nebo bezpečnostních důvodů uzamknout vstupní brány kdykoliv.
- Každý je povinen chovat se v parku tak, aby neomezoval při užívání parku ostatní návštěvníky, nenarušoval vývoj živých prvků parku a nezesnadňoval řádnou péči o park.
- Zejména není dovoleno: znečišťovat plochy a vybavení parku | zakládat oheň a používat pyrotechnické výrobky | sázet, přesazovat, trhat, řezat a lámat rostliny nebo trhat jejich plody, lézt na stromy | vstupovat mimo stavebně upravené cesty, s výjimkou vstupu mimo tyto plochy za účelem odstranění psích exkrementů nebo jiného znečištění | vjíždět do parku motorovými vozidly | jezdit na kole mimo vyznačené cyklistické stezky (na křižovatkách mají vždy přednost chodci!) | jezdit po komunikacích s pískovaným povrchem a travnatých či záhonových plochách na koloběžce, kolečkových bruslích nebo na skateboardu (neplatí pro děti předškolního věku) | nechat pobíhat psa bez vodítka nebo jej nechat vstupovat na plochy hracích prvků | rušit nadměrným hlukem, křikem nebo reprodukovanou hudbou ostatní návštěvníky | neuposlechnout pokyny správce parku nebo ostrahy parku.

Objednávky prohlídek parku s průvodcem:

ORNIS – ornitologická stanice Muzea Komenského,

Bezručova 10, Přerov | Tel. 581 219 910,

e-mail: ornis@prerovmuzeum.cz | www.prerovmuzeum.cz

V blízkosti parku můžete navštívit:

ORNIS – ornitologická stanice Muzea Komenského v Přerově, Bezručova 10,
stálá expozice Ptáci ČR, sezónní výstavy, Ptačí zahrada Františka Gintera, záchranná stanice, ekoporadna, výukové programy pro školy i veřejnost
www.prerovmuzeum.cz, tel.: 581 219 910

DDM Atlas a Bios Přerov, Bezručova 12,
zájmová činnost pro děti, výukové programy pro školy, ukázky chovů exotických zvířat – plazi, ryby, hlodavci, ptáci
www.svcatlas-bios.cz, tel. 581 735 009

Naučná stezka Přerovským luhem,
ukázky rozmanitosti ekosystému podél řeky Bečvy (malý okruh 5 km, velký okruh 12 km), začátek na křižovatce ulic Za mlýnem a Bezručova – rozcestník Mlýn

Laguny, klidová oblast s rekreační funkcí – skatepark se sociálním zázemím a správcem, dětská hřiště, občerstvení, koupání a sportoviště

NPR Žebračka,
lužní les v nivě řeky Bečvy s výskytem vzácných druhů rostlin a živočichů

Sportovní centrum Mlýn,
sportovní vyžití, sauna, masáže, solárium, dětský koutek, restaurace, celoročně 9,00–22,00 h; www.prelax.cz

Bikrosová dráha – BMX Allmont Team

Cyklotrasy, Jantarová č. 5,
cyklotrasa Bečva, počátek trasy č. 5042

Městské informační centrum, Kratochvílova 30,
tel. 581 205 131, www.mu-prerov.cz

Historie parku zpracována podle knihy
Městský park Michalov 1904–2004, Město Přerov, 2004.

Průvodce vydalo Muzeum Komenského v Přerově, p.o. v roce 2009.

Text: Jana Kosturová, Fotografie: Jana Kosturová, Magda Bábková-Hrochová, archiv MKP,
Mapové podklady: Oddělení koncepce, rozvoje a GIS Magistrátu města Přerova,
Grafická úprava: Jiří Kaláček Tisk: Dekameron